

KÚRIA

Bfv.III.729/2014/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év október hó 28. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapest Környéki Törvényszék 20.B.131/2010/114. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.48/2013/20. számú ítéletét - az I. rendű terhelt tekintetében - hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye; s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budapest Környéki Törvényszék a 2012. május 7-én kihirdetett 20.B.131/2010/114. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [1978. évi IV. törvény szerinti Btk. 166. § (1) bek., (2) bek. b) pont]. Ezért őt 15 évi fegyházbüntetésre és a közügyektől 10 évi eltiltásra ítélte.

Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint azáltal, hogy az I. rendű terhelt a sértettet a kezében tartott vascsővel egyszer igen nagy, egyszer legalább közepes erővel a fején megütötte, amelytől a sértett életét közvetlenül veszélyeztető állapotba került, majd tíz

nap múlva e sérülések következtében meghalt, megvalósította a Btk. 166. § (1) bekezdése szerinti emberölés büntettét.

Az I. rendű terheltet a bántalmazásban a II. rendű terhelt által felajánlott 10.000 Ft megszerzésének célja vezette, így az általa elkövetett bűncselekmény a Btk. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerint nyereségvágyból elkövetett.

Az I. rendű terhelt a bűncselekményt egyenes szándékkal valósította meg. A 3,5 kg tömegű vascsővel, hátulról, kizárólag fejre mért igen nagy és legalább közepes erejű ütések nyomán tudatában volt a halálos eredmény bekövetkeztének.

Az I. rendű terhelt a bántalmazás megkezdéséig a sértettnek maradandó fogyatékossgot eredményező sérülést akart okozni, de elfogadta, tudata átfogta annak lehetőségét is, hogy ezáltal a sértett halálát idézi elő.

Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2013. június 24-én meghozott 2.Bf.48/2013/20. számú ítéletével az elsőfokú határozatot a I. rendű terhelt tekintetében akként változtatta meg, hogy vele szemben 10.000 forint vagyonekobzást rendelt el. Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A másodfokú bíróság szerint az I. rendű terhelt bűnösségére vont jogi következtetés helyes, a terhére rótt cselekmény minősítése törvényes.

Egyetértett azzal, hogy az I. rendű terhelt eredeti szándéka a sértett halálát illetően eshetőleges volt, mivel a cselekmény elkövetésére vállalkozó kijelentése szerint a sértettet csak úgy tudja megütni, hogy abba belehal. Ez azt jelentette, hogy eleve számolt azzal, miszerint nem tudja úgy megütni a sértettet, hogy annak kisebb sérülése keletkezzen, előfordulhat az is, hogy a sértett az ütésébe belehal.

A bűncselekmény elkövetése során az eshetőleges szándék megváltozott, megerősödött, és az I. rendű terhelt szándéka már kifejezetten a sértett életének kioltására irányult. Ezt egyértelműen bizonyítja az alkalmazott eszköz mivolta (vascső), a megtámadott testrész (ami kizárólag a sértett feje volt), az ütések ereje és az okozott sérülések mértéke. Akkor sem hagyott fel a sértett bántalmazásával, amikor a sértett - az első ütése következtében - földre került, hanem ekkor is még kétszer fejbe ütötte.

Az eljáró bíróság az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő (2013. december 18-i és 2014. május 22-i keltezésű beadványaiban) felülvizsgálati indítványt a jogi minősítés miatt, halált okozó testi sértés büntette minősítés megállapítása érdekében.

Indokai szerint a sértett halála nem az általa okozott sérülések következménye. Az orvosszakértői vélemények és a cselekményt követően a mentősök alátámasztják, hogy a helyszínen a sértett eszméleténél volt, a mentőbe sem akart beszállni. A sértett nem a helyszínen vesztette életét, hanem 10 napos kórházi ellátása után, ahol időközben nála tüdőgyulladás, máj- és szívbetegség is fellépett.

A Legfőbb Ügyészség BF.980/2014/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

Álláspontja szerint a terhelt előzetes kijelentései, az elkövetés eszközének fizikai tulajdonságai, használatával kifejtett erő mértéke, és a bántalmazott testtájék alapján a terhelt szándékára vont következtetés, illetve a felrótt cselekmény jogi minősítése törvényes.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására.

Ezzel összhangban felülvizsgálati okot - egyébként a törvényi meghatározásból is kitűnően - valamely konkrét, mérlegelést nem

tűző szabály megsértése képez. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulata alapján valóban felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak. Jelen ügyben azonban erről - az indítványban célzottakkal ellentétben - nincs szó.

Az eljáró bíróság helyesen vont következtetést az I. rendű terhelt elkövetéskori tudattartalmára, irányadó tényállás szerinti magatartását törvényesen minősítette és a kiszabott büntetés is törvényes.

Az alapügyben alkalmazott 1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdése szerint, aki mást megöl, büntetést követ el, ami a (2) bekezdés b) pontja szerint súlyosabban minősül, ha az ölést nyereségvágyból hajtott végre.

Az elsőfokú ítélettel megállapított - a másodfokú bíróság által kiegészített, s ekként irányadó - tényállás I. rendű terhelt magatartására vonatkozó, felülvizsgálati indítvánnyal érintett részének lényege szerint

- 2009. május 20-a körül a III. rendű terhelt felajánlotta az I. rendű terheltnek, hogy kap 10.000 forintot, ha a sértett kezét és lábát úgy eltöri, hogy az kórházba, tolókocsiba kerül; ekkor az I. rendű terhelt ezt visszautasította;

- 2009. május 22-én a III. rendű terhelt - az I. rendű terhelt jelenlétében - megismételte ajánlatát, aki azt elfogadta, mire a II. rendű terhelt közölte vele, hogy csak akkor fizet, ha elvégezte a munkát;

- 2009. május 23-án az I. rendű terhelt - a II. rendű és III. rendű terhelt előtt - többször kijelentette, hogy csak úgy tudja leütni a sértettet, hogy az meg is haljon;

- 2009. május 24-én 21 óra körül az I. rendű terhelt a sértett háza közelében kézbe vette az 1,41 m hosszú, 3,5 kg tömegű vascsövet és a neki háttal álló sértett felé futott, aki ezt hallva félig visszafordult, de védekezésre már nem maradt ideje;

- az I. rendű terhelt a vascsövet - egyik végét két kézzel fogva - feje fölé emelve a sértett feje felé lendítette; az ütés a sértett fejét találta el, aki ettől összeesett, az I. rendű terhelt tőle egy méterre a két kézzel fogott vascsővel még kétszer a sértett fejére ütött;

- ezután az I. rendű terhelt a helyszínt elhagyta, a III. rendű terhelt - szomszédos - házába ment, aki átadott neki 10.000 forintot;

- aznap 22 óra 38 perckor a III. rendű terhelt értesítette a mentőket;

- az I. rendű terhelt általi ütések közül egy igen nagy erejű, egy

nagy erejű, egy pedig legalább közepes erejű volt;

- a sértett a bántalmazás következtében - többek között - jobb- és baloldali elülső koponyagödör darabos törését; jobboldali járomív, valamint szemüreg csontos szélének törését, a jobboldali homloki-halánték koponyájának darabos-benyomatos törését; a kemény agyburok alatti és feletti, valamint lágy agyburok alatti vérzést, továbbá agyzúzódást, illetve agyroncsolódást szenvedte el;

- a kemény és lágy agyburok alatti vérzés, valamint az agyzúzódás és agyroncsolódás közvetlen életveszélyes állapot kialakulását eredményezte;

- 2009. június 3-án a sértett - a gondos orvosi kezelés ellenére - elhunyt;

- a sértett halála a kiterjedt többszörös koponya- és koponyaalapi töréshez társuló agyzúzódás, agyroncsolódás következtében kialakult gennyes agyhártyagyulladás miatt állt be, de abban - amiatt, hogy mája a sértett alkoholizmusa miatt nem volt képes a megfelelő ellenanyag-termelésre - közvetve közrehatott e szervének elváltozása, valamint a kórházi kezelés során fellépett tüdőgyulladás is.

A Kúria élet, testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. BJE számú jogegységi határozata (illetve az általa felváltott, s e tekintetben egyező tartalmú 15. számú Irányelv) mentén az indítvánnyal vitatott alapügy szerinti körülmények vonatkozásában következetes az ítélezési gyakorlat.

Az emberölés és halált okozó testi sértés elhatárolása kapcsán a 3/2013. BJE számú jogegységi határozatban rögzítettek lényege a következő.

„I/1. A szándékos emberölés és a halált okozó testi sértés büntetnének elhatárolása ... az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet.

Az emberölés, illetőleg ennek kísérlete esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét, és ezt kívánja, vagy ebbe belenyugszik. Ezzel szemben ... a halált okozó testi sértés esetében az elkövető szándéka csupán testi sérülés előidézésére irányul ... az eredmény tekintetében csak gondatlanság állhat fenn. Ez utóbbi bűncselekmény kapcsán az elkövető tudatában - a tőle elvárható figyelem, körültekintés elmulasztása miatt - fel sem merül a halálos eredmény bekövetkezésének a lehetősége, vagy ha igen, azt nem kívánja, nem nyugszik bele abba, hanem könnyelműen bízik az elmaradásában.”

„I/5. Halált okozó testi sértés valósul meg, ha az elkövető szándékos cselekménye testi sértés előidézésére irányul, de a magatartással okozati összefüggésben a sértett halála is bekövetkezik, viszont az elkövetőt a halálos eredmény tekintetében

csak gondatlanság terheli."

Ehhez képest az - irányadó tényállás szerinti - elkövetési eszköz mibenléte, használatának módja, célzott (többszöri, csak fejre irányított ütésre) használata, az ütések erő kifejtésének mérve alapján a terhelt tudattartalma (a bántalmazás során) nem csupán a testi sértést fogta át.

Magatartásának tudati vezéreltsége kifejezetten az ölésre is kiterjedt. Ezzel korábban is számolt, mondván ütései erejét nem képes korlátozni, annak hatása halálos lehet. Ennek ellenére - ezzel a tudattal - belekezdett magatartásába, s a maga részéről esélyt sem adott arra, hogy a halálos eredmény tőle független, elkerülhető legyen.

Megjegyzi a Kúria, hogy a sértett kezének, lábának törésével járó - öt tolokocsiba juttató - bántalmazás igényével, illetve szándékával nyilvánvalóan szöges ellentétben áll a két kézzel fogott vascsővel, kizárólag fejre mért, felülről lefelé irányuló többszöri erőteljes, koponyatöréssel is járó csapás.

Ez olyan külső - tárgyi - körülmény, ami világos tükörképe a terhelt szándékának, egyértelmű ténybeli következtetési alap az ölésre kiterjedő, egyenes szándéknak. Ami pedig eleve kizárja a - halált, avagy életveszélyt okozó - testi sértésként való minősülés lehetőségét. Mindezzel összhangban álló alanyi körülmény az I. rendű terhelt előzetes kijelentése, és utólagos a fizetség megszerzésében kimerülő, sértett sorsa iránt pedig közömbös magatartása.

A sértettnek a felülvizsgálati indítvány (illetve az irányadó tényállás) szerinti, a halál bekövetkeztében közvetett szerepet játszott és sérülések elviselhetőségének csökkent képességét jelentő állapota legfeljebb akkor jöhetne szóba, ha nem lett volna, illetve lenne megállapítható ölési szándék.

Ez esetben - a halál bekövetkeztének kívánása hiányában - a halálos eredmény felróhatósága kapcsán valóban vizsgálandó a közreható okok miként kapcsolódása. Jelen esetben azonban az I. rendű terhelt magatartása alanyi és tárgyi oldalon egyaránt maradéktalanul ölési magatartás.

Ekként a Kúria a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján tartott tanácsülésen eljárva - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. október 28.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnok
BÉ